

מסכת כתובות דף צו.

• (דף צה:) משנה

<p>ואם מתה, אין היתומים חייבין בקבורתה, ** שהרי יורשיה גובין כתובתה מיורשי הבעל, ולכן על יורשיה לקבורה</p>	<p>אלמנה ניזונת מנכסי יתומים, ומעשה ידיה ליתומים</p>
<p>** שהרי בעלה, תחת כתובתה, חייב בקבורתה, עכשו שאין הבעל יורשה, שהבעל מת תחלה, היא תקבור עצמה, דהיינו יורשיה קוברין אותה</p>	

• (דף צה--צו.) גמרא

איבעיא להו,	
או אלמנה הניזונת תנן	אלמנה ניזונת תנן,
<p>וכאנשי יהודה היו כותבין "עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתך",</p>	<p>וכאנשי גליל היו כותבין "את תהא יתבא בביתך, ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר ארמלותך בביתך",</p>
<p>לפיכך אם רצו היורשין, נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה</p>	<p>ואין היתומים יכולים לפטור אותה, אלא אלמנה ניזונת כל זמן שתרצה</p>
<p>ולכן אלמנה הניזונת תנן, שיש שניזונין, ויש שאינן ניזונין **</p>	<p>ולכן אלמנה ניזונת תנן, שניזונת כל זמן שתרצה</p>
<p>** והכי קתני, אלמנה הניזונת מנכסי יתומים, מעשה ידיה של היתומים כל זמן שהם רוצים לזונה</p>	

• (דף צו.) תא שמע...

תא שמע, אמר רבי זירא אמר שמואל, מציאת אלמנה לעצמה,	
אלא אי אמרת ניזונת תנן,	אי אמרת בשלמא הניזונת תנן,
<p>וסתם לך תנא כאנשי גליל, וליכא אלמנה שאינה ניזונת, אמאי מציאתה לעצמה, ניהו כבעל, מה בעל מציאת האשה לבעלה, ה"נ מציאת אשה ליורשים?</p>	<p>וסתם לך תנא כאנשי יהודה, ויש שניזונין, ויש שאינן ניזונין, שפיר איכא לאוקמי הא דשמואל דמציאת אלמנה לעצמה בשאינה ניזונת,</p>
<p>תירוץ הגמרא - טעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה, דלא תיהוי לה איבה, הני תיהוי להו איבה, דעל כרחם זנים אותה, אבל מעשה ידיה שתקנו לבעלה תחת מזונות הוי ליורשים</p>	

מסכת כתובות דף צו.

• אמר רבי יוסי בר חנינא...

<p>כל מלאכות השנויות בפרק אע"פ טוחנת ואופה וכו' שהאשה עושה לבעלה, אלמנה עושה ליורשים,</p>
<p>חוץ ממזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ורגליו, שהן מלאכות המקרבות חיבה והרגל דבר, כדאמרינן לעיל דף ד. שאין נדה עושה אותן לבעלה</p>

• אמר רבי יהושע בן לוי...

<p>כל מלאכות שהעבד עושה לרבו, תלמיד עושה לרבו, חוץ מהתרת מנעל, שהרואה אומר עבד כנעני הוא,</p>	
<p>אמר רב, לא אמרן אלא במקום שאין מכירין אותו, אבל במקום שמכירין אותו, לית לן בה,</p>	<p>אמר רב אשי, ובמקום שאין מכירין אותו, נמי לא אמרן אלא דלא מנח תפילין, אבל מנח תפילין לית לן בה, שאין דרך עבדים להניח תפילין</p>

• אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן...

<p>כל המונע תלמידו מלשמשו, כאילו מונע ממנו חסד, שנאמר "למס מרעהו חסד" **</p>	<p>רב נחמן בר יצחק אומר, אף פורק ממנו יראת שמים, שנאמר "ויראת שקי יעזוב"</p>
<p>** הממיס (מונע) עצמו מרעהו (כלומר אינו מניח תלמידו לשמשו), ממיס (מונע) ממנו חסדים (לפי זה המלה "למס" נדרשת כאילו נכתב פעמיים), ואית דמפקא לה מדכתיב לעיל מיניה "ותושיה (עצה) נדחה ממני", דהיינו תלמיד שמנעה ממנו עצה של רבו, וסמיך ליה "למס מראהו חסד", שהעדר העצה והתושיה באה כתוצאה ממניעת החסד מן התלמיד, שלא הניחו לו לשמש את רבו</p>	

• אמר רבי אלעזר...

<p>אלמנה שתפסה מטלטלין במזונותיה, מה שתפסה, תפסה, ולא מפקינן מינה,</p>	<p>ואע"ג דפסקינן הלכתא בפרק מציאת האשה ממקרקעי ולא ממטלטלי, הואיל ותפסה, תפסה</p>	
<p>תניא נמי הכי, אלמנה שתפסה מטלטלין במזונותיה, מה שתפסה, תפסה, וכן כי אתא רב דימי אמר מעשה בכלתו של ר' שבתי שתפסה שק של עור מלאה מעות, ולא היה כח ביד חכמים להוציא מידה</p>		
<p>תפסה...</p>	<p>למזוני</p>	<p>לכתובה</p>
<p>רבינא, וכן משמיה דרבא</p>	<p>מה שתפסה, תפסה</p>	<p>מפקינן מינה</p>
<p>מר בר רב אשי</p>	<p>מה שתפסה, תפסה</p>	

מסכת כתובות דף צו

• אמר ר' יוחנן משמיה דרבי יוסי בן זימרא...

אלמנה ששהתה שתיים ושלוש שנים, ולא תבעה מזונות, איבדה מזונות		
השתא שתיים איבדה, שלש מיבעיא?	שתיים	ושלוש שנים
לא קשיא...	בעניה	בעשירה **
אי נמי...	בפרוצה	בצנועה ***
אמר רבא, לא אמרן אלא למפרע, אותן שתי שנים שעברו, איבדה, אבל להבא, יש לה מזונות		
** בעשירה, היכולת בידה להמתין, הלכך אם לא תבעה, לאו מחילה היא עד שלש שנים, אבל ענייה מדלא תבעתן עד שתי שנים, מחלתן		
*** צנועה בושה לבא לבית דין, הלכך בשתי שנים לאו מחילה היא		

• בעי ר' יוחנן...

אם היתומים אומרים, נתננו לאלמנה מראש דמי מזונות לשנה הבאה, והיא אומרת, לא נטלתי מהם, על מי להביא ראיה?	
נכסי הבעל בחזקת יתמי קיימי, והיא המוציאה מהם, ועליה להביא עדים שהודו יתומים בפניהם שלא קבלה, וכל זמן שלא תביא עדים, לא תגבה,	או דלמא נכסי בחזקת אלמנה קיימי, שהרי נשתעבדו בתנאי ב"ד, ועל היתומים להביא ראיה?

• תא שמע...

תא שמע, דתני לוי, אלמנה, כל זמן שלא נשאת, על היתומים להביא ראיה, נשאת, והיא באה לתבוע מזונות של שנים שעברו, עליה להביא ראיה, דמשנשאת, אין הנכסים ברשותה,
ש"מ כל זמן שלא נישאה, נחשבת האלמנה כמוחזקת בנכסים, וחובת הראיה מוטלת על היתומים

מסכת כתובות דף צו:

• אמר רב שימי בר אשי, כתנאי...

אלמנה מוכרת מנכסי בעלה עבור מזונותיה וכתובתה **,	
ובשטרות המכירה שהיא כותבת ללקוחות, כשמוכרת למזונות, תפרש בתוך השטר למזונות מכרתי, וכשהיא מוכרת לגבוי כתובה, תפרש בתוך השטר לכתובה מכרתי, דברי ר' יהודה,	
ר' יוסי אומר, מוכרת וכותבת סתם, וכן כחה יפה	
מאי לאו בהא קמיפלגי,	
<p>ור' יוסי סבר לא צריכה לפרש בתוך השטר אם מוכרת למזונות או לכתובה, קסבר דנכסי בחזקת אלמנה קיימי, שהיא תחזיק בהם לצורך מזונותיה וכתובתה, ועל היתומים להביא ראיה, לפיכך הסתם יפה לה מפני לקוחות שלקחו שדות מבעלה, שאם יכלו כל נכסי היתומים, תחשוב כל מה שמכרה למזונות, *** ועל הלקוחות שלקחו מבעלה תחזור על כתובתה, שאם תפרש לכתובה מכרתי, לא תוכל שוב לנתקן למזונות, ועל הלקוחות לא תחזור על מזונותיה, דתנן אין מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משועבדים</p>	<p>לר' יהודה דאמר הפירוש יפה לה, שצריכה לפרש בתוך השטר אם מוכרת למזונות או לכתובה, קסבר דנכסי בחזקת יתמי קיימי, ועל האלמנה להביא ראיה, ואי לא פירשה מה לכתובה ומה למזונות, סוף כשתבא לתבוע, יאמרו לה, מה שמכרת, לכתובה מכרתי, וקבלת כתובתך, ואם תאמר להם, א"כ תנו לי מזונות שאכלתי, הם יאמרו נתננו לך מטלטלין תמיד במזונותיך, והם נאמנים</p>
** (שיט"מ - מדובר באופן שמוכרת למזונות, או אם יש לה חובות ורוצה לפרוע אותם, ואין לה ממה, ורוצה היא לגבות קצת מחוב כתובתה בכדי לפרוע את חובותיה)	
*** (עיין בסוף תד"ה ורבי יוסי סבר אמאי אין זו אונאה שאומרת ללקוחות הכל מכרתי למזונות)	

• סיכום

יתומים שאמרו נתננו מזונות לשנה הבאה, והיא אומרת, לא נטלתי מהם...		שאלת הגמרא
אלמנה, כל זמן שלא נשאת, על היתומים להביא ראיה, ולכן נכסים בחזקת אלמנה		תני לוי
ר' יוסי - בחזקת אלמנה	ר' יהודה - בחזקת יתמי	רב שימי בר אשי, כתנאי

מסכת כתובות דף צו:

• ממאי...

<p>אי נמי דכ"ע נכסי בחזקת יתמי קיימי, והיכא דאמרו יתומים נתננו, על האלמנה להביא ראיה,</p>	<p>ממאי, דלמא דכ"ע נכסי בחזקת אלמנה קיימי, ועל היתומים להביא ראיה,</p>
<p>ולפי זה מובן ר' יהודה שצריכה לפרש בתוך השטר אם מוכרת למזונות או לכתובה, דאי לא פירשה שמכרה למזונות, יטענו היתומים שכתובתה כבר פרוע,</p>	<p>ולפי זה מובן ר' יוסי דלא צריכה לפרש בתוך השטר אם מוכרת למזונות או לכתובה,</p>
<p>והיינו טעמא דר' יוסי, שאע"פ דאם לא פירשה שמכרה למזונות, יטענו היתומים שכתובתה כבר פרוע, יש לה עצה להעמיד עדים שיראו את הנמכר למזונות, וממילא לא יוכלו היתומים לומר לה שהיא מכרה הכל לצורך כתובתה, ואם תצטרך לכך, יביאו ויעידו שמכרה למזונות, ולא תפסיד כתובתה,</p>	<p>ור' יהודה דאמר לפרש בתוך השטר אם מוכרת למזונות או לכתובה, עצה טובה קמ"ל דלא ליקרו לה רעבתנותא, שהרואה שמכורת כל קרקעות אלו סבור שמוכרתן למזונות, מוציא עליה שם רעבתנותא, ושוב אין אדם נושאה **</p>
<p>וא"ר יוסי לכתוב סתם, דהיכא שאין נכסים ליתומים, יפה לה לכתוב סתם לטריפת לקוחות שבחיי בעלה לכתובה, שכיון דלא כתבה בשטר שמכרה למזונות או לכתובה, לא יטענו הלקוחות שכבר גבתה חלק כתובתה, ותגבה הכל מן הלקוחות ****.</p>	<p>דאי לא תימא הכי דטעמא דר' יהודה לאו משום נכסי בחזקת יתמי הוא, הא דבעי ר' יוחנן על מי להביא ראיה, נהי דברייתא דפלוגתא דר' יהודה ור' יוסי לא שמיע ליה, אבל מתניתין מיהא שמיע ליה, שהמשנה נשנית תמיד בבית המדרש,</p>
<p>וכן מצינו דסברת ר' יוסי היא שיש לעשות חשבון לטריפת לקוחות כדתני אביי קשישא,</p>	<p>תפשוט ליה ממתניתין דף צו: דעל האלמנה להביא ראיה, דמתניתין נמי מצרכה לה לפרושי כר' יהודה,</p>
<p>דאמר אביי קשישא, משל דר' יוסי למה הדבר דומה, לשכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלוני בעל חובי, רצה בחובו נוטלן, רצה במתנה נוטלן, אלא שעדיף ליטול במתנה, ולהשאיר החוב, שאח"כ יוכל לטרוף לקוחות על החוב, ולא יוכל לטרוף על המתנה</p>	<p>דתנן מוכרת למזונות שלא בבית דין, וכותבת אלו למזונות מכרתי, *** אלא ממתניתין ליכא למשמע מינה, דעצה טובה קמ"ל, ה"נ בנוגע לדברי ר"י בברייתא, אין ראיה שסבר נכסי בחזקת יתומים, דלעולם י"ל בחזקת האלמנה, והא דאמרינן לפרש בתוך השטר, עצה טובה קמ"ל דלא ליקרו לה רעבתנותא</p>
<p>** (כתב הריטב"א שר' יוסי סבר מ"מ עדיף לה לסתום ולהרויח שתוכל לגבות מהלקוחות, אף שיש חשש שיקראו לה רעבתנית)</p>	
<p>*** (בתויו"ט משנה ג' מבואר שאף כוונת המשנה היא שתכתוב מה היא מוכרת לכתובה, אלא שכתבה בקיצור)</p>	
<p>**** דכיון שהיא סותמת, במקום שאין נכסים ליתומים, היא תוכל לטעון ללקוחות שהיא מכרה לצורך מזונות, ויש לה עדים על זה, ועל כן יש לה לגבות מהם לכתובתה (וכשתבוא לגבות מהם, היא תעלים מהם שהיא מכרה כלל עוד קרקעות לכתובה, ועל' במהרש"א ובפנ"י, בשניהם דף צו: ד"ה ור' יוסי)</p>	

מסכת כתובות דף צו:

• סיכום

שאלת הגמרא		יתומים שאמרו נתנו מזונות לשנה הבאה, והיא אומרת, לא נטלתי מהם...
תני לוי		אלמנה, כל זמן שלא נשאת, על היתומים להביא ראייה, ולכן נכסים בחזקת אלמנה
רב שימי בר אשי, כתנאי	ר' יהודה - בחזקת יתומים	ר' יוסי - בחזקת אלמנה

ממאי, דלמא....	ר' יהודה	ר' יוסי
רב שימי בר אשי, כתנאי	בחזקת יתומים	בחזקת אלמנה
ממאי, דלמא דכ"ע נכסי בחזקת אלמנה	בחזקת אלמנה, אלא עצה טובה קמ"ל לפרש בשטר כדי שלא ליקרו לה רעבתנתא	בחזקת אלמנה, (ולא חושש לרעבתנתא)
אי נמי, דכ"ע נכסי בחזקת יתומים	בחזקת יתומים, ולכן צריכה לפרש בתוך השטר שמכרה למזונות	בחזקת יתומים, ויש לה עדים שמכרה קרקעות למזונות, וממילא יכולה לגבות הכתובה מיתומים

*If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*